

De menselijke maat - Wie schrijft die blijft

19 juni 2022

Voorgangers: Henk Baars (overweging), Jolly van der Velden

Psalm

God
genoeg geleden
huis en haard-
holle woorden
wie mij vreemd is-
red mij
wie mij lief is-
ja, wie?
waar zijn zij?

zonder Licht
Liefde
zonder Hoop
Beloofte

Nu ik nog leef
Red mij

helpers, haters
zusters?
helpers, haters
broeders?

holle woorden
moord en doodslag
bloed en bodem

zoek mij
zonder huis
zonder haard

red Jij mij?

Janneke Hogendorf

Inleiding

'Ik was een vreemdeling, en jullie namen mij op.' (Matteüs 25:35)

Deze viering van de Haagse Dominicus is een deel van de Wake voor vluchtelingen.

De Haagse Dominicus is dit jaar in haar vieringen met de psalmen op weg. te gaan in onze zondagse vieringen. De psalmen zijn vertrouwd voor degene die ze van jongs af aan thuis, op school en de kerk mee kreeg. Voor anderen roepen ze een zekere weerstand op vanwege de setting en het taalgebruik. Ook ik heb soms moeite om me door psalmen aangesproken en geïnspireerd te voelen. Ze staan zo ver van mij af en ze komen niet zomaar bij me binnen...Toch wil ik op zoek gaan naar de zeggingskracht en inspiratie voor onze tijd. En... waar wrijving is, komt glans! Niet alleen aan de buitenkant, maar ook van binnenuit! We hoorden zojuist de psalm die Janneke schreef gericht op de Wake.

Hoe zou ik nu mijn verlangen, boosheid, zorgen, verwondering of onmacht bij God willen brengen?

Dat maakt de uitdaging om een eigen psalm, of zoals we vanuit het voorbereidingsgroepje uiteindelijk formuleerden: een eigentijdse psalm te schrijven wel heel boeiend!

Voor deze Viering hebben Janneke Hogendorf en Gerard Jansen een eigentijdse psalm geschreven. Ook ik heb een poging gewaagd in het laatste deel van mijn overweging.....

Maar wat is een psalm eigenlijk? Je kan het omschrijven als een lied aan God gericht van lang geleden uit de bijbel, ingebed in een traditie die velen voor gezien houden.... Of zouden die psalmen ons toch nog kunnen verrassen, omdat we er plotseling iets in hervinden van wat ons ten diepste raakt en bezig houdt?

Zoals bijvoorbeeld in het openingslied dat we net zongen: Als God ons thuisbrengt uit onze ballingschap....

Je hoeft geen vluchteling in een vreemd land te zijn om te verlangen naar terugkeer. Wie kent dat onrustige verlangen niet naar de innerlijke rust van je ziel? En soms kom ik zomaar zingend op de fiets of biddend bij God terecht..... Zoiets als een eigentijdse psalm...?

Gebed

Onrustig is mijn hart,

Totdat het rust vindt bij U...

Zo richtte Augustinus zijn verlangen naar U, Aller Liefste

Open ons voor U

In de contacten met anderen, die ontmoetingen worden

Daar waar ziel en zaligheid mogen gedeeld,

Verlangen groeit, aan angst en schaamte voorbij.

Geef ons de moed van mensen te houden, wie ze ook zijn

Zoals ieder van ons verlangt te leven,

Erop vertrouwend, door U gekend en bemind en bewoond te worden.

Amen

Overweging

Herschep ons hart, dat soms zo angstig en versteend is.

Dat wij elkaar behoeden en doen leven

Maak ons tot uw gemeente

Verberg U niet

Zo zingen wij, verlangend naar een hart dat ontvankelijk is, geraakt wordt door wie vreemd en ontheemd is. Kan jouw hart dat aan? Durf ik? En breng ik dat op, steeds weer opnieuw? Ergens is toch een grens aan wat menselijkerwijze mogelijk is?

Kijkend naar de opvang van asielzoekers,

Het ruimte gunnen aan statushouders

Hen helpen inburgeren...

We proberen de menselijke maat te vinden.

Maar wat is dat? Die menselijke maat?

Door wie wordt die bepaald?

Is de menselijke maat een product van gemeenten of instellingen?

We kunnen op voorhand, voordat de mensen hier aankomen, een aantal zaken voor de eerste opvang regelen...

Maar dan ... en dat is zo belangrijk Worden ze een dossiernummer voor ons, of een mens met ons? Open staan voor hen betekent over en weer kijken naar: wat kunnen we voor elkaar betekenen / wie kunnen we voor elkaar zijn? Daar ontstaat de menselijke maat!

En geldt die 'maat' dan voor iedereen?

Voor mensen uit het oosten, als uit het zuiden,

En hen die hier al zijn en wonen? En wat dan met de mensen die hier niet mogen blijven

en terug moeten naar hun land van herkomst?

Als het niet zo lastig was, zouden er ook geen problemen zijn....

Maar die problemen liggen niet alleen bij wie op de vlucht zijn en hier aankloppen. Ook bij ons...

Want als je het hebt over 'die vluchtelingen' die ons land overspoelen, onze huizen en ons werk innemen, roept dat angst en weerstand op.

Maar, als je hen niet als probleem, of dossiernummer ziet, maar als mens, ontheemd met een verhaal van verlies, ontberingen en doorzettingsvermogen en desondanks toch ook met hoop op een beter, veiliger leven hier, kan je dan nog wegstijgen? Wat als de rollen omgekeerd zouden zijn?

Natuurlijk kunnen we niet zonder afspraken en regelingen,

Ze helpen ons met elkaar in vrijheid te leven

Maar die regels moeten ons niet gijzelen,

Er moet ruimte blijven voor mededogen, barmhartigheid, voor de menselijke maat, voor afwegingen.

Want als regels muren worden waar je niet meer doorheen komt,

dan is gastvrijheid, geborgenheid voor de vreemdeling ver te zoeken.

Laat staan dat je er een goede manier van omgaan mee vindt.

We weten het vanuit de traditie:

Bedenk dat je zelf een vreemdeling in Egypte bent geweest,

En hoe ik je daar vanuit geleid heb, zegt de Eeuwige.

Ik heb je beschermd op jullie tocht door de woestijn....

Vergeet dat nooit en handel daarnaar.

Vang de vreemde op en geef hem onderdak en voedsel

Zo doe je mijn Naam eer aan, draag elkaar en zie naar elkaar om.

'En neem elkaar niet de maat.

Want met die maat, waarmee je anderen meet, zal ik je beoordelen...

En weet: het gaat om mijn mateloze Liefde die leven doet

Ik heb het jullie allemaal mee gegeven

En je mag er altijd op terug komen

Dus geef een ander wat die nodig heeft

Ik zorg dat jij krijgt wat je nodig hebt

Klop maar, ik doe open', zegt Hij

Durf je daarop te vertrouwen?

God, wat valt mij dat soms moeilijk

Ik voel me als een roepende in de woestijn

Wat maak je je druk, zeggen ze om mij heen

Mooi hoor, al die goede bedoelingen en mooie idealen van je

Maar zie je dan zelf niet dat dit onbegonnen werk is.....

Ineens, Aller Liefste, voel ik hoe mijn hartsverlangen opwelt:

En toch wil ik blijven geloven

In liefde, trouw, vergeving en barmhartigheid

Zelfs als ik het af laat weten

Bij Jou kan ik steeds weer terecht

Als ik me alleen voel of ongezien

En ik vind Jou in de ander die ik ontmoet

Soms zomaar even, als ik me echt laat raken

En tranen van ontroering opwellen

En mijn angst voor die vreemde

Verandert in zien en gekend en geliefd worden.
Wij worden vrienden, broers en zussen,
Kunnen wij samen, met ieders eigen wijsheid
Geleid door Jouw Liefde en geduld met ons
Gaan naar die nieuwe wereld
Waar ieder tot zijn recht komt?
Mag zo het beste in elkaar
Aan het licht komen
Aan alle angst voorbij
Stralen in vertrouwen en geluk.
God zij dank!

Lied: Delf mijn gezicht op (aansluitend op de overweging)

Psalm

Haat, dood en alles vernietigende bommen zijn ons deel.
Waarom toch? Waaraan hebben wij dit verdiend?
Ik schreeuw het uit: "God, waar ben je nu?"
Ik zie je niet in deze poel van ellende!
Waarheen te gaan? Wat te doen?
Niemand op wie ik terug kan vallen:
man en kinderen zijn gedood,
ons huis bestaat niet meer,
voedsel en drinken zijn niet te krijgen.
Ons hele bestaan gewist.
Wie kan ik nog vertrouwen?
Waar kan ik nog op hopen?
Ik zie mensen dichterbij komen.
Ik heb er geen belangstelling voor en staar dof voor mij uit.
Plotseling voel ik dat iemand een hand op mijn schouder legt.
Hij zegt niets, maar begrijpt alles.
Ik krijg water te drinken.
Ik hoor lieve, troostende woorden.
Plotseling biggelen er tranen over mijn wangen.
Alle angst, verdriet en onmacht breken zich een weg naar buiten.
Er komt geen einde aan.
Iemand helpt me opstaan.
Samen met anderen word ik naar veiliger oorden gebracht.
Daar krijgen we een slaapplek, voedsel en drinken.
Een kleine oase in de woestijn van doffe ellende en uitzichtloosheid.
Bent U hier dan toch Heer?
Trekt U zich ons lot dan toch aan?

Gerard Jansen

Vorbeden

Eeuwige,
Bron van liefde,

Wees bij ons als we het liefst willen weglopen,
van wat we niet willen zien
en niet willen horen.

Waken vraagt moed om er te zijn
in het besef dat we niet zonder elkaar kunnen.
Welke taal we ook spreken,
wat ons verhaal ook is,
hoe we onze god ook noemen.

Help ons elkaar te vinden
in de eenheid van Jouw geest.

Wees onze reisgenoot
en onze vrede.

Wij bidden voor wat is toevertrouwd aan het voorbedenboek.
Wij bidden voor wat ons persoonlijk zo ter harte gaat...

Amen